

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Dato: 05.06.2019
Vår ref: 16/780-7
Deres ref:
Saksbeh.: Berit Weiby Gregersen
Tlf.

Uttalelse fra Aust-Agder fylkeskommune til høring av forslag til endringer i friluftslivsloven og forslag til forskrift om fylkeskommunens oppgaver på friluftslivsområdet

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 04.06.2019 sak 19/49

Følgende vedtak ble fattet:

Fylkesutvalgets vedtak

1. Fylkesutvalget er positive til at det overføres flere oppgaver innen friluftsliv til fylkeskommunen.
2. Fylkesutvalget anser beregnet ressursbehov til å være for lavt. Fylkesutvalget anbefaler at det gjennomføres en ny beregning av ressursbehovet for oppgavene som skal overføres. Agder fylkeskommune vil i tillegg få over 500 (27%) av landets sikrede friluftsområder, og oppgavene vil bli omfattende.
3. Fylkesutvalget mener at forslag til forskrift er for detaljert, noe som svekker det fylkeskommunale handlingsrommet. Forskriften bør endres slik at den kun beskriver hvilke oppgaver fylkeskommunen har, og ikke hvordan fylkeskommunen skal løse disse oppgavene.

Med hilsen

Berit Weiby Gregersen
Rådgiver

VEDLEGG: Særutskrift – Uttalelse til høring av forslag til endringer i friluftslivsloven og forslag til forskrift om fylkeskommunens oppgaver på friluftsområdet

Brevet er godkjent elektronisk.

SÆRUTSKRIFT

Arkivsak-dok. 16/780-2
Saksbehandler Berit Weiby Gregersen

Uttalelse til høring av forslag til endringer i friluftsloven og forslag til forskrift om fylkeskommunens oppgaver på friluftslivsområdet

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Fylkesutvalget	04.06.2019	19/49

Fylkesutvalget har behandlet saken i møte 04.06.2019 sak 19/49

Votering

Fylkesrådmannens tilrådning ble enstemmig vedtatt.

Fylkesutvalgets vedtak

1. Fylkesutvalget er positive til at det overføres flere oppgaver innen friluftsliv til fylkeskommunen.
2. Fylkesutvalget anser beregnet ressursbehov til å være for lavt. Fylkesutvalget anbefaler at det gjennomføres en ny beregning av ressursbehovet for oppgavene som skal overføres. Agder fylkeskommune vil i tillegg få over 500 (27%) av landets sikrede friluftsområder, og oppgavene vil bli omfattende.
3. Fylkesutvalget mener at forslag til forskrift er for detaljert, noe som svekker det fylkeskommunale handlingsrommet. Forskriften bør endres slik at den kun beskriver hvilke oppgaver fylkeskommunen har, og ikke hvordan fylkeskommunen skal løse disse oppgavene.

Uttalelse til høring av forslag til endringer i friluftsloven og forslag til forskrift om fylkeskommunens oppgaver på friluftslivsområdet

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

1. Fylkesutvalget er positive til at det overføres flere oppgaver innen friluftsliv til fylkeskommunen.
2. Fylkesutvalget anser beregnet ressursbehov til å være for lavt. Fylkesutvalget anbefaler at det gjennomføres en ny beregning av ressursbehovet for oppgavene som skal overføres. Agder fylkeskommune vil i tillegg få over 500 (27%) av landets sikrede friluftsområder, og oppgavene vil bli omfattende.
3. Fylkesutvalget mener at forslag til forskrift er for detaljert, noe som svekker det fylkeskommunale handlingsrommet. Forskriften bør endres slik at den kun beskriver hvilke oppgaver fylkeskommunen har, og ikke hvordan fylkeskommunen skal løse disse oppgavene.

2. SAMMENDRAG

Flere oppgaver innen friluftsliv skal overføres til fylkeskommunen fra Fylkesmannen og Miljødirektoratet. Klima- og miljødepartementet har utarbeidet forslag til forskrift som beskriver fylkeskommunens oppgaver innen friluftsliv.

Fylkesrådmannen er positiv til at fylkeskommunen får overført flere oppgaver innen friluftsliv. Fylkeskommunen har gjennom samfunnsutviklerrollen gode muligheter for å se fagfeltet friluftsliv i sammenheng med andre fagområder, noe som kan bidra til en god utvikling av friluftslivsområdene.

Fylkesrådmannen mener at beregningen av ressursbehovet for oppgavene er alt for lavt. Videre anser fylkesrådmannen at forslaget til forskrift er for detaljert, og legger unødvendige føringer for hvordan fylkeskommunen skal løse oppgavene.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Som en del av regionreformen skal flere oppgaver knyttet til de statlig sikrede friluftslivsområdene og Skjærgårdstjenesten overføres til fylkeskommunen fra Fylkesmannen og Miljødirektoratet, med virkning fra 1. januar 2020. Klima- og miljødepartementet har utarbeidet et forslag til forskrift som beskriver fylkeskommunens oppgaver innen friluftsliv. Det finnes ikke en tilsvarende rettslig regulering av fylkeskommunenes oppgaver i dag.

Fylkesmannen har til nå hatt hovedansvaret for å forvalte de statlig sikrede friluftsområdene. I forbindelse med regionreformen er det besluttet at Fylkesmannens ansvar og rolle innenfor friluftsliv skal overføres til fylkeskommunen. Dette er blant annet beskrevet i Prop. 84 S (2016–2017) "Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå", Meld. St. 6 (2018-2019) "Oppgaver til nye regioner", og Stortingets behandling av disse.

I 2012 var det registrert 1886 statlig sikrede friluftslivsområder i Norge. I Aust-Agder og Vest-Agder var det til sammen 505 statlig sikrede friluftslivsområder. Dette er områder der staten eller kommuner skaffer seg råderett over arealer som skal være tilrettelagt for friluftsliv. Dette kan gjøres gjennom:

- Erverv av eiendomsrett
- Avtale om varig bruksrett (servituttavtale).
- Vederlagsfri sikring (tildeling av statlige midler til sikring etter søknad)

Alle Fylkesmannens oppgaver på friluftslivsfeltet skal overføres til fylkeskommunen. I tillegg skal deler av Miljødirektoratets forvaltningsansvar for de statlig sikrede friluftslivsområdene overføres til fylkeskommunen.

De nye oppgavene som foreslås overført til fylkeskommunene er følgende:

Oppgaver knyttet til forvaltningen av statlig sikrede friluftslivsområder:

- Avgjøre saker om midlertidige omdisponeringer av de sikrede områdene.
- Avgjøre saker om mindre grenseendringer, etter nærmere retningslinjer.
- Løpende veiledning av kommuner og friluftsråd i enkeltsaker, samt organisert opplæring og veiledning av kommuner og friluftsråd i form av kurs og seminarer.
- Kvalitetssjekking og ajourføring av friluftslivsmodulen av Naturbase.
- Håndtering av større deler av bygningsforvaltningen på områdene.

- Håndtering av festeforhold, sameie og rettigheter på de sikrede områdene.
- Håndheving av eiendomsretten og grunneierbeføyelser (til fots-, beite-, jakt-, fiskerett osv.). Dette kan være ulovlig bruk, nabokrenkelsler, grensetvister med mer.
- Grensegang eller kartforretning for eiendommer med usikre grenser.
- Framskaffe oversikter over tilstanden i områdene, herunder behov for tilrettelegging og opparbeiding.
- Ivareta de statlig sikrede friluftslivsområdene i jordskiftesaker.
- Ivareta de statlig sikrede friluftsområdene i plansaker og i nabosaker.
- Godkjenne forvaltningsplaner for de sikrede områdene.
- Gi uttalelser i saker som skal avgjøres av Miljødirektoratet.

Oppgaver knyttet til Skjærgårdstjenesten:

- Overføre statlige midler til driftsområdene i Skjærgårdstjenesten, og følge opp bruk og rapportering av disse midlene.
- Bidra i ulike opplærings- og kompetansehevende tiltak.

3.1 Tidligere vedtak og andre føringer

I Fylkestinget sak 18/15 «Høring: Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene» ble det blant annet vedtatt:

2. Oppgavene som foreslås overført vil styrke fylkeskommunenes muligheter til å lykkes i samfunnsutviklerollen. Forslagene vil også bidra til utvikling av demokratiet på regionalt nivå.

Overføringene av oppgavene innen friluftsliv fra staten til fylkeskommunen er en del av desentraliseringen av oppgaver som Fylkestinget støttet i sak 18/15.

4. FORSLAG TIL LØSNING OG KONSEKVENSER

Regjeringen presiserte i Meld. St. 6 2018-2019 at målet med regionreformen er å legge til rette for positiv samfunnsutvikling i alle deler av landet, basert på regionale fortrinn, forutsetninger og prioriteringer. Overføring av ansvar for statlig sikrede friluftsområder kan, sammen med oppgavene fylkeskommunene allerede har på friluftsområdet, gi et bedre grunnlag for å bidra til mer helhetlig arealforvaltning. Det gjelder ikke minst i lys av forsterket fylkeskommunalt ansvar for regional samfunnsutvikling. Overføring av ansvar for disse områdene kan gi et bedre grunnlag for å utvikle godt tilrettelagte friluftsområder, i samarbeid med kommunene.

4.1 Faglige merknader

Forslag til ny forskrift

Klima- og miljødepartementets forslag til forskrift om fylkeskommunens oppgaver innenfor friluftsliv har som hovedformål å beskrive fylkeskommunens hovedoppgaver på friluftslivsområdet, herunder fylkeskommunes forvaltningsansvar for statlig sikrede friluftslivsområder i fylket.

Utkastet til forskrift fra departementet angir detaljert hvilke oppgaver fylkeskommunene skal utføre for å ivareta ansvaret som foreslås overført til fylkeskommunene. Foreslåtte forskrift

legger ikke opp til mye skjønnsrom for fylkeskommunene. Slik forskriften foreligger nå gir den detaljerte føringer om hvordan fylkeskommunene skal løse oppgavene.

Fylkesrådmannen mener at forskriften bør beskrive ansvaret knyttet til Skjærgårdstjenesten og de statlig sikrede friluftslivsområdene, ikke hvordan Fylkesmannen og Miljødirektoratet har løst dette tidligere. Fylkeskommunen bør selv ha frihet til å definere hvordan ansvaret ivaretas i det enkelte fylke.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Når det gjelder Klima- og miljødepartementets beregning av ressurser som kreves for å utføre oppgavene, er den meget lav. Det er beregnet at Miljødirektoratet og fylkesmennene samlet bruker ca. 2,7 årsverk på oppgavene som nå foreslås overført til fylkeskommunene. Det er gjennomsnittlig snakk om 0,25 årsverk per fylkeskommune. Fylkeskommunene selv har ikke vært involvert i disse vurderingene.

I regionreformen i 2010 ble mange av oppgavene Fylkesmannen hadde innen friluftsliv overført til fylkeskommunen. Fylkesrådmannen har erfart at Fylkesmannen i Agder har brukt relativt lite ressurser på friluftsliv oppgaver etter 2010. Fylkesrådmannen anser at det vil være nødvendig med betraktelig større ressurser for å løse oppgavene på en tilfredsstillende måte. For eksempel vil oppgaven som gjelder kvalitetssikring og oppdatering av Naturbase medføre ressursbruk langt ut over den rammen departementet skisserer.

I tillegg vil Agder fylkeskommune få ansvar for over 500 statlig sikrede områder, noe som tilsvarer 27% av alle landets statlig sikrede friluftslivsområder. Dette tilsier at Agder fylkeskommune må påregne å få et betraktelig større ressursbehov enn mange andre regioner i landet.

5. KONKLUSJON

Fylkesrådmannen anser at en overføring av nye oppgaver innen friluftsliv, med ansvar for statlig sikrede friluftslivsområder og oppfølging av skjærgårdstjenesten vil kunne bidra til en mer helhetlig og god forvaltning av friluftslivsområdene. Fylkeskommunen har gjennom samfunnsutviklerrollen gode muligheter for å se fagfeltet friluftsliv i sammenheng med andre fagområder. Fylkeskommunen vil gjennom samarbeid med kommunene kunne bidra til en god utnyttelse av friluftslivsområdene til glede for befolkningen.

Fylkesrådmannen er kritisk til beregningen av ressursbehovet for å ivareta oppgavene som skal overføres. Friluftsliv er en oppgave som ikke har vært prioritert hos fylkesmennene de siste årene, og det er behov for langt større ressurser for å løse alle oppgavene som er beskrevet i høringsnotatet.

Videre anses det at forslaget til forskrift er alt for detaljert. En forskrift bør ikke inneholde instruksjoner om hvordan fylkeskommunen skal løse oppgavene. Forskriften bør kun beskrive hvilke oppgaver fylkeskommunen har. Fylkesrådmannen anbefaler at Klima- og miljødepartementet forenkler og forkorter forskriften slik at den får en langt mindre detaljeringsgrad.

Vedlegg

Overføring av oppgaver knyttet til de statlig sikrede friluftslivsområdene og
Skjærgårdstjenesten
Høringsnotat. Kommune- og regionreformen - endringer i friluftsloven og for(1)

5.juni.2019